

Landskabsbeskrivelse

Landskabet mellem Ødsted og Vork er kendetegnet ved det stærkt karakteristiske og småbakkede landskab. Landskabet opleves som lukket med små rum omkranset af beplantning og med mange mindre søer og moser. Skalaforholdet er småt, og derfor er landskabet meget sårbart overfor nye anlæg, som er af stor skala.

Småbakked dødislandskab er karakteristisk for området.

Vær opmærksom på:

- Der bør ikke ske ændringer, der bryder med oplevelsen af det rolige landskab.
- Områdets lille skala bør respekteres og ikke brydes af anlæg af stor skala.
- Placering af nye bygninger og anlæg bør tage afsæt i topografien og ældre skovpartier, levende hegn og skovsumpe, da tilgroede områder på overdrev, yngre beplantninger, pilekrat og nåleskove med tiden kan fjernes.
- Der bør fortsat arbejdes for at skabe åbne overdrev i området.

1. Små lukkede landskabsrum præger oplevelsen ved Vork Bakker.

Naturgeografisk beskrivelse

Landskabet er et stærkt karakteristisk kuperet dødislandskab omkring en smeltevandsdal, som er en sidedal på sydsiden af Vejle Ådal. Ammitsbøl Bæk og Ødsted Bæk løber gennem området mod nordvest og ender i Vejle Å.

Dødislandskabet er skabt i slutningen af sidste istid, hvor isen i flere omgange smeltede tilbage og rykkede frem igen.

Dødis er klumper af is, der brækkede af gletsjeren, da den begyndte at smelte tilbage. Smeltevand, der førte en masse sand og grus med, dækkede dødisklumperne på sider og overflade, og de kom derfor til at smelte meget langsomt. Der hvor isen var, kunne der ikke aflejres sand og grus, så da dødisklumpen til sidst smeltede, var der tomt på dens plads - det vi i dag kalder et dødishul. Dødishullerne ses i dag som de mange vandfyldte søer, moser og lavninger uden afløb i området.

Jordbunden består primært af smeltevandsgrus og smeltevands sand med ferskvandsdannelser omkring vandløb, søer og moser, samt moræneler i udkanten af området.

Kulturgeografisk beskrivelse

Vork Bakker har historisk set været et fattigt område med dårlig jord. I 1800-tallet, i tiden efter landboreformerne, udflytning og udparcellering, er der etableret en række mindre ejendomme i området. I første del af 1900-tallet var Vork Bakker et samfund med op mod 50 spredte, mindre gårde og huse. Bebyggelserne, som oftest ligger skjult i de små landskabsrum, er de seneste årtier gjort større, i takt med at funktionen er ændret fra landbrug til beboelse, kursus- og fritidsformål. Kun et enkelt heltidslandbrug har overlevet frem til i dag.

På luftfoto fra 1950'erne fremstår landskabet som åbent med mange små lodder, som enten var opdyrket eller afgræsset. I 1970- og 80'erne skete en massiv naturlig tilgroning som følge af landbrugsmæssig ekstensivering af området, og flere steder blev der plantet holme af nåletræer.

I landskabets mange lavninger blev der tidligere gravet tørv. I de sidste 60 år er mange af disse næringsfattige moser oprenset og blevet til små søer.

Ødsted Bæk har i en periode fra frem til 1921 givet vand til Eriksholm Vandmølle.

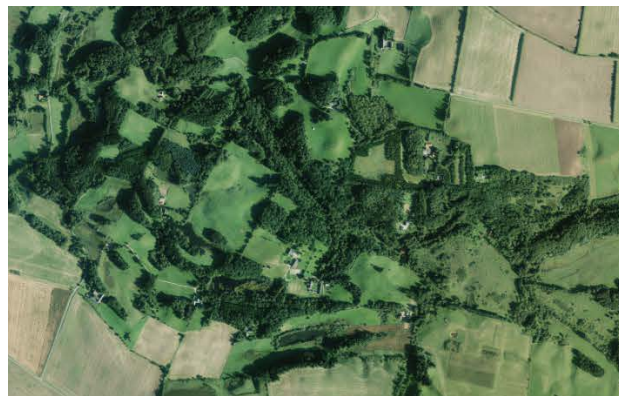
Vejstruktur og struktur i bebyggelse, diger og hegn kan findes tilbage på høje målebordskort (1868-69) og er sandsynligvis meget ældre.

2. En af Vork Bakkers mange tørvemoser i en lavning dannet af dødis.

3. Mange små åbne og opdyrkede lodder. Luftfoto fra 1954.

4. Man fornemmer de små landskabsrum som bevoksningen danner. Luftfoto fra 2017.

5. Bebyggelsen ligger delvist gemt i de små lukkede landskabsrum.

Visuelt rumlig beskrivelse

Vork Bakker fremstår som et lukket og bevokset landskab, hvor en del små og mellemstore overdrev skaber åbne rum i det kuperede landskab.

Ruminddelingen i det lukkede landskab sikrer et visuelt roligt landskab. De fleste veje i området er smalle og snoede grus- eller jordveje, og kun svagt befærdede. Støjniveauet er derfor lavt. Samlet opleves området derfor meget roligt og uforstyrret med stor rekreativ værdi.

Den sydligste del af området er et smalt bånd omkring Ødsted Bæk og Ammitsbøl Bæk. Denne del af området opleves mere åbent og mindre roligt, da det påvirkes af krydsende asfaltveje og af boligområdet i den sydlige del af Ødsted.

6. Moderne bolig i Ødsted på kanten af ådalen, som udgør den sydlige del af området.

7. Mindre gårde og boliger ligger uforstyrret i små rum i det kuperede terræn.

Landskabskarakter	
Karakterstyrke (stærkt karakteristisk/karakteristisk/karaktersvag)	Stærkt karakteristisk.
Landskabskarakterens oprindelse (kulturgeografi)	Oprindelsen af landskabskarakteren er ikke entydig: dels geologisk - terrænformerne, dels præget af bebyggelses- og vejstruktur fra 1800tallet og endelig præget af tilgroning fra 1970erne og frem.
Reference	Høje Målebordsblade (1868-69).
Nøglekarakter	Stærkt karakteristiske, småbakked dødislandskab. Landskabet opleves lukket med små rum omkranset af beplantning og med mange mindre søer, værdifulde overdrev, lavninger med tørvemoser, spredte huse og gårde samt snoede grusveje.
Geologi	Dødislandskab.
Visuel analyse	
Skala (lille/middel/stor)	Lille.
Rumlige afgrænsning (åbent/transparent/lukket)	Lukket.
Kompleksitet (komplekst/sammensat/enkelt)	Enkelt.
Struktur og mønstre	Strukturen af spredt bebyggelse og snoede småveje er karakteristisk og forholdsvis intakt.
Visuel uro (uroligt/middel/roligt)	Roligt.
Sårbarhed	
Udsigter	Der er to udsigtspunkter nord for Fjeldene. Disse officielle udsigter er dog ikke af større visuel betydning end mange af områdets øvrige landskabelige kig.
Særlige objekter	Ingen.
Særlige områder (fredninger, kulturmiljø, friluftsområder, naturområder)	Støtjølssomt friluftsområde; Vork Bakker.
Visuel sammenhæng til naboer	Begrænset i størstedelen af området. Ådalen, som udgør den sydlige del af området, påvirkes visuelt af de tilgrænsende områder.